

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
แบบรายงานการพิจารณาให้ปริญญาโท
สรุปประวัติและผลงาน
ของ
นายกริม สินธุ์รัตน์

1. ประวัติครอบครัว

ชื่อ นายกริม สินธุ์รัตน์ อายุ 83 ปี เกิดเมื่อวันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ. 2466
สถานที่เกิด บ้านท่าไทร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 53 หมู่ 5 ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
เป็นบุตรของ นายเล็ง สินธุ์รัตน์ และ นางเซ่ง สินธุ์รัตน์ มีอาชีพทำสวน และทอผ้า
เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวนพี่น้อง 3 คน คือ

- (1) นายกริม สินธุ์รัตน์
- (2) นายจูลี่ สินธุ์รัตน์ (ถึงแก่กรรม)
- (3) นางจรัสศรี สุวรรณพรรค (ถึงแก่กรรม)

มีภรรยาชื่อ นางแฉล้ม สินธุ์รัตน์ นามสกุลเดิมของภรรยา จันทะโน (ถึงแก่กรรม)
มีบุตร 3 คน บุตร (ชาย) 1 คน บุตร (หญิง) 2 คน ได้แก่

- (1) นางลำยอง ก่อตระกูล
- (2) นางสาวมณา สิ้นธุรัตน์
- (3) ค.ต.ประยูร สิ้นธุรัตน์

2. ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2477 สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนประชาบาล (ปัจจุบันชื่อโรงเรียน วัดท้ายขอ) ตำบลเกาะขอม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และออกจากโรงเรียนมาช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน เมื่อที่บ้านประกอบอาชีพทอผ้า จึงเริ่มฝึกฝนการทอผ้า แต่ที่บ้านทอผ้าด้วยกี่มือ การทอค่อนข้างยาก จึงสนใจเรียนการทอผ้าด้วยกี่กระตุกมากกว่าจนกระทั่งอายุ 16 ปี

พ.ศ. 2483 ทางราชการได้สนับสนุนให้ประชาชนทอผ้า และได้ส่งครูทอผ้าชาวจีน 2 คน ไปสอนทอผ้าที่เกาะขอม คือ นายพุดดิน และนายอีหุ่่น คนในเกาะขอมได้เข้ามาเรียนกันหลายคน แต่ที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษคือ นายอี แสงอรุณ ต่อมาเมื่อครูชาวจีนกลับไปแล้ว นายอีจึงได้ตั้งโรงทอผ้าขึ้น และหาคนในเกาะขอมมาเรียนทอผ้า นายกรีมก็ได้เข้าไปเรียนการทำกี่ การผูกตะกอก และการทอผ้า จากนายอี และได้กลับมาตั้งโรงทอผ้าเป็นของตัวเอง และได้สอนชาวบ้านละแวกนั้นให้ทอผ้าด้วย กี่กระตุกแทนการทอผ้าด้วยกี่มือ

3. ประวัติการทำงาน

3.1 ด้านความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ตำบลเกาะขอมเป็นตำบลที่อยู่บนเกาะ ซึ่งติดต่อกับท้องถิ่นอื่นลำบาก ในสมัยนั้นประชาชนอยู่บนเกาะจึงผลิตสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวันเองเกือบทุกอย่าง นายกรีมจึงมีความสามารถเกือบทุกด้าน เช่น ก่อสร้าง ทำสวน ทำประมง ทำกระเบื้องดินเผา และทอผ้า อาชีพสองอย่างที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษคือ การทำกระเบื้องดินเผาและทอผ้า เพราะอาชีพสองอย่างนี้ได้ทำสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ

- การทำกระเบื้องดินเผา เป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวเกาะขอมที่มีชื่อเสียงโด่งดัง นายกรีมเป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความเชี่ยวชาญในด้านนี้ และผลิตกระเบื้องขายอยู่ในระดับแนวหน้า เพราะเขาสามารถทำเองได้ทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ทำเตาเผากระเบื้องจนกระทั่งนำไปขายเอง ขั้นตอนที่น่าทึ่งของการทำกระเบื้องดินเผา คือ การก่อเตาเผากระเบื้องกับการนำแผ่นกระเบื้องไปวางเรียงในเตาเผาเป็นชั้น ๆ สูงถึง 11 – 13 ชั้น โดยต้องเว้นช่องว่างให้ไฟสามารถผ่านเข้าไปโดยทั่วถึงทุกแผ่น นายกรีมได้ชื่อว่า “นายช่างดับเตา” ซึ่งมีเพียงไม่กี่คนในตำบลเกาะขอม ปัจจุบันนี้การทำกระเบื้องดินเผาในตำบลเกาะขอมไม่หลงเหลืออยู่แล้ว เหลือเพียงกระเบื้องบนหลังคาบ้านเก่า ๆ เพียงไม่กี่หลัง

- การทอผ้า นายกรั่มได้นำลวดลายดั้งเดิมของผ้าทอคือ ลายราชวัตร มาดัดแปลงประดิษฐ์เป็นลวดลายต่าง ๆ ขึ้นอีกหลายลาย (ดังภาพที่แนบมา) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ลายผกากรอง 8 ตะกอ” เป็นลายที่ได้รับรางวัลชมเชยระดับประเทศในปี พ.ศ. 2546 ซึ่งนางสาวยมนา สินธุรัตน์ ได้ส่งเข้าประกวดจากจำนวนผ้าทอ 827 ผืนทั่วประเทศ

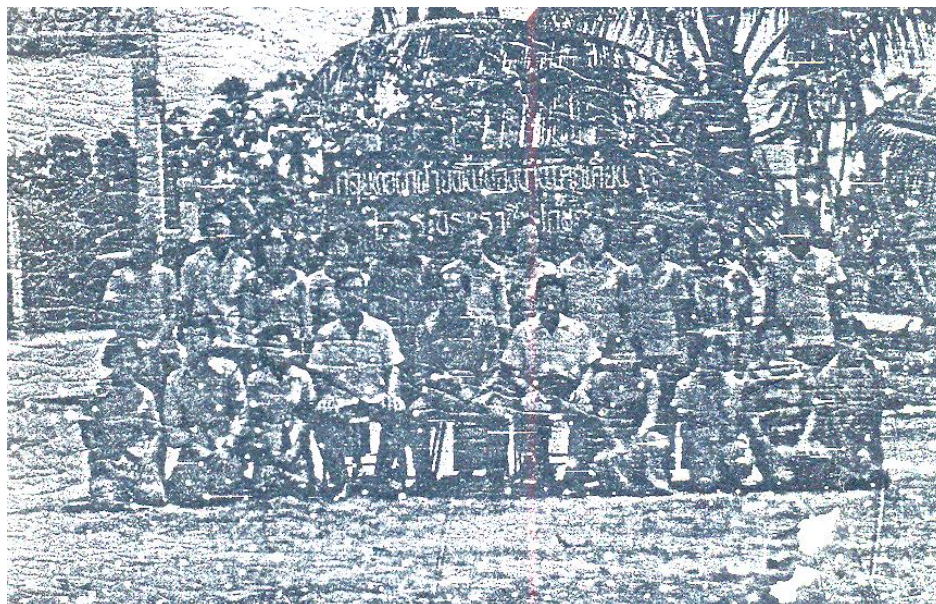
3.2 ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้

พ.ศ. 2516 คุณหญิงชื่นจิตต์ สุขุม อุปนายกสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ได้ลงมาให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้เริ่มทอผ้าอีกครั้งหนึ่ง โดยเป็นตัวหลักในการริเริ่มทอผ้า ซึ่งคนที่มีอายุประมาณ 50 ปีขึ้นไปยังสามารถทอผ้าได้อยู่ได้ฝึกคนรุ่นใหม่ขึ้นมาและคิดลายผ้าใหม่ ๆ ขึ้นมาหลายลาย กิจการทอผ้าได้รับความนิยมนและคนในเกาะขอมไม่น้อยกว่า 60 – 70 เปอร์เซ็นต์ที่ทอผ้าได้ แต่มีน้อยคนนักที่สามารถผูกตะกอผ้าชนิด 6 – 10 ตะกอได้ หนึ่งในจำนวนนั้นมีนายกรั่มอยู่ด้วย นายกรั่ม สินธุรัตน์ นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบันโปรดเกล้าฯ ให้ไปสอนการทอผ้าที่จังหวัดปัตตานีและยะลาด้วย โดยได้รับเงินเดือนจากสำนักพระราชวังเดือนละ 1,750 บาท นับว่าเป็นช่างชั้นครูคนหนึ่ง (สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ : 2542)

พ.ศ. 2518 ท่านผู้หญิงมณีรัตน์ บุนยนาท และท่านผู้หญิงประภาวดี เกษมสันต์ ได้ลงไปเยี่ยมชมการทอผ้าที่บ้านสอบถามพูดคุย และบอกว่าจะให้ไปสอนทอผ้าที่จังหวัดนครราชสีมา จึงได้ไปสอนที่อำเภอบาเจาะ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นพระราชดำริขององค์สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สอนอยู่ประมาณ 3 เดือนเศษจบหลักสูตร (ทอผ้า 4 ตะกอได้) ในโครงการดังกล่าวได้สอนการย้อมสีด้วยสีธรรมชาติ และใช้ฝ้ายในการทอตามพระราชดำริด้วย

นายกรั่ม ได้อุทิศตนในการเป็นผู้สอนการทอผ้ามาตั้งแต่ พ.ศ. 2518 จนถึงปัจจุบัน และได้ใช้เวลาว่างจากการสอนและการทอผ้าคิดลายผ้าใหม่ ๆ จำนวนหลากหลาย เช่น ลายดอกผกากรอง (ดอกเล็ก ดอกใหญ่) ลายดอกรสสุคนธ์ ลายดอกพยอม ลายดอกกรัก ลายดอกกำแพง ลายดอกรสสุคนธ์ผสมลายลูกแก้ว เป็นต้น การถ่ายทอดวิชาความรู้ด้านการทอผ้าทอยกดอกมิใช่จำกัดอยู่เพียงกลุ่มทอผ้าของเกาะขอม แต่นายกรั่มได้เดินทางไปสอนยังต่างจังหวัดเป็นระยะเวลาหลายเดือน และสอนจนผู้เรียนสามารถทอผ้าได้ และผู้เรียนจำนวนไม่น้อยสามารถคิดลายผ้าใหม่ ๆ ได้จากการแนะนำและชี้แนะจากนายกรั่ม ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเสียสละ อุทิศตน และความตั้งใจอย่างสูงในการถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้เรียน (ประมาณ 29 ปี)

นายกรั่ม ได้ถ่ายทอดความรู้ทั้งในตำบลเกาะขอม และต่างจังหวัด ให้กับลูกศิษย์ไม่ต่ำกว่า 200 คน ซึ่งทุกคนได้นำวิชาทอผ้าไปเป็นอาชีพเลี้ยงครอบครัว ปัจจุบันมีผู้ได้รับการถ่ายทอดและนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพ ประมาณ 300 คน

ภาพถ่ายร่วมกับศิษย์ที่จังหวัดนครราชสีมา

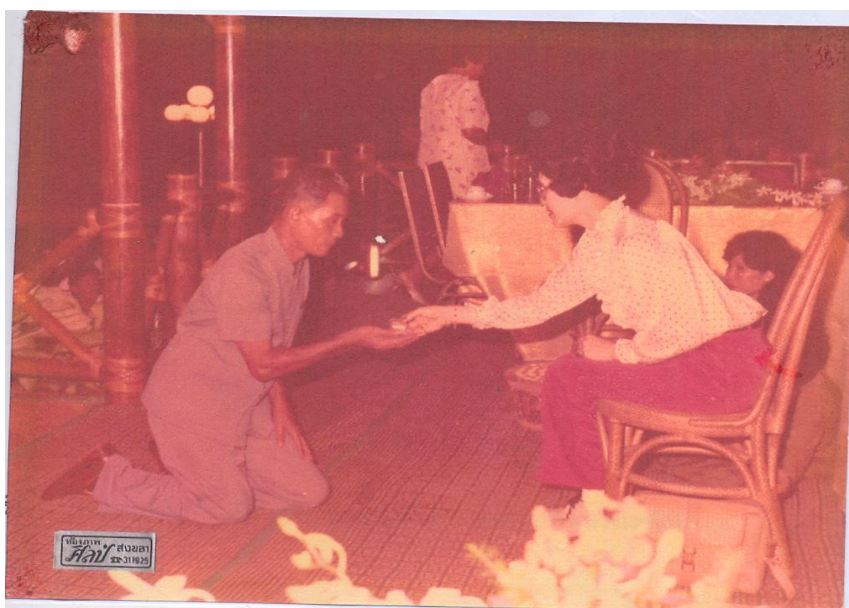
พ.ศ. 2519 ได้รับสั่งให้ไปสอนทอผ้าที่บ้านโคกเคียน อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งชาวบ้านได้ร่วมมือร่วมใจสร้างโรงทอผ้าขึ้นในหมู่บ้าน ในช่วงนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถทรงแปรพระราชฐานไปประทับที่จังหวัดนครราชสีมา และเสด็จไปเยี่ยมกลุ่มทอผ้านี้ด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีรับสั่งว่าน่าจะไปตั้งกลุ่มและโรงทอผ้าที่วัดดีกว่า ชาวบ้านจึงย้ายไปทอผ้าใต้กุฏิพระในวัด สอนอยู่ได้ 3 เดือนเศษ จนชาวบ้านที่นั่นสามารถทอผ้า 4 ตะกอได้เป็นอย่างดี หลังจากนั้นได้กลับมาสงขลา แต่ด้วยความห่วงใยได้กลับไปเยี่ยมบ้านโคกเคียนตลอด

พ.ศ. 2520 ได้มีหนังสือจากสำนักพระราชวังให้ไปสอนเพิ่มเติมชาวบ้านโคกเคียนอีกครั้ง เป็นการสอนทอผ้าตั้งแต่ 4 – 8 ตะกอ เป็นระยะเวลาอีก 3 เดือนเศษ

พ.ศ. 2521 สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดปัตตานี ได้ขอให้ไปช่วยสอนทอผ้าที่บ้านบางโกระ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี 3 เดือนเศษ สามารถทอผ้า 4 ตะกอได้ และในปีเดียวกันก็ได้รับคำขอให้ไปสอนทอผ้าที่บ้านบางโกระ ให้ทอผ้าให้ได้ผ้า 8 ตะกอ แต่ก็ไปสอนอยู่ได้แค่ผ้า 6 ตะกอเท่านั้น

พ.ศ. 2522 ได้รับการติดต่อจาก พัน ร.5 ค่ายเสนาณรงค์ ให้ไปสอนทอผ้าให้กับแม่บ้านทหารและทหารประจำการ (โครงการพระราชดำริ) เป็นเวลา 5 เดือนเศษ ทอผ้าได้ 4 ตะกอก และในปีนั้นได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับพระราชทานเข็มที่ระลึก ภปร. ในการช่วยเหลือโครงการพระราชดำริ

รับพระทานเข็มที่ระลึก ภปร. จากสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ

พ.ศ. 2523 เป็นต้นมาได้อยู่ที่บ้านและคิดค้นลายผ้าใหม่ ๆ ขึ้นหลายช่วงนั้น ผ้าทอเกาะยอได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก และต่อมามีความนิยมก็ลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากหลายสาเหตุ

พ.ศ. 2541 ทางศูนย์พัฒนาอาชีพจังหวัดสงขลา “ศรีเกียรติพัฒนา” ได้เข้ามาส่งเสริมการทอผ้าในเกาะยออีกครั้งหนึ่ง และได้เข้าเป็นที่ปรึกษาของกลุ่มทอผ้าราชวัดถ์จนถึงปัจจุบัน โดยได้สอนการเก็บตะกอกให้กับกลุ่มทอผ้าราชวัดถ์ เช่น ผ้า 6 ตะกอก 8 ตะกอก

กำลังสอนภาคปฏิบัติที่ศูนย์พัฒนาอาชีพศรีเกียรติพัฒนา จังหวัดสงขลา

พ.ศ. 2542 ได้เดินทางไปดูงานทอผ้าพื้นเมืองที่จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 ประสพการณ์กับกลุ่มผู้ทอผ้าในจังหวัดร้อยเอ็ดด้วย

พ.ศ. 2548 มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลงานวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 ด้านหัตถกรรมทอผ้าเกาะยอ โดย ผศ.สมบุญ คงกับพันธ์ และคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. 2549 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสงขลา ร่วมกับทีมงานช่อง 5 จัดทำรายการของอาชีวศึกษา
 เพื่อเผยแพร่เกี่ยวกับการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ

พ.ศ. 2549 ออกอากาศสถานีโทรทัศน์ช่อง ITV รายการคิดได้ไง ตอน “ภูมิปัญญาบนผืนผ้า”

3.3 ประสพการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ

เชี่ยวชาญด้านการทำกระเบื้องดินเผา การก่อสร้าง การทำสวน การตัดยาง การจับสัตว์น้ำ
 การซ่อมสีผ้า

4. ผลงานที่ได้รับการยกย่อง ได้รับรางวัล และเกียรติบัตร

4.1 เครื่องราชอิสริยาภรณ์

4.1.1 ได้รับพระราชทานเหรียญชัยสมรภูมิมหาเอเชียบูรพาหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

4.2 เกียรติบัตร

4.2.1 จังหวัดสงขลา ได้มอบเกียรติบัตรในโอกาสผ่านการฝึกปฏิบัติธรรม ปฏิบัติพัฒนาจิต
 การประชุมสัมมนาคณะกรรมการพุทธสมาคม สภาวัฒนธรรมและผู้บริหาร โรงเรียนเอกชน
 ณ วัดโลกสมาณคุณ (พระอารามหลวง) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (22 – 24 กันยายน 2540)

4.2.2 สมาคมผู้บริหารการศึกษาสงขลา ร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสงขลา
 ได้มอบเกียรติบัตรในโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ : ศิลปะการเป็นพิธีกร ณ โรงแรมบี.พี
 สมิหลาบีช อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (4 สิงหาคม 2544)

4.2.3 ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเมืองสงขลา ได้มอบเกียรติบัตรให้
ในโอกาสที่ได้สนับสนุนกิจกรรมการพบกลุ่มพัฒนาคุณภาพชีวิตรูปแบบโครงการนักศึกษาสาย
สามัญ ภาคเรียนที่ 2/2544 (3 กุมภาพันธ์ 2545)

4.2.4 สโมสรโรตารีหาดใหญ่นครินทร์ ได้มอบเกียรติบัตรในฐานะเป็นบุคคลดีเด่น
ในการประกอบอาชีพทอผ้าเกาะยอ (12 กุมภาพันธ์ 2545)

4.2.5 สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา ศูนย์บูรณาการวัฒนธรรมไทย (สายใยชุมชน)
ตำบลเกาะยอ ได้มอบเกียรติบัตรในฐานะได้รับการคัดเลือกเป็นบุคคลตัวอย่างแก่สังคม โดยยึดมั่น
และปฏิบัติธรรมตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวโรกาสครบรอบ 76 พรรษา ณ โรงเรียนวัดท้ายขอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา (5 ธันวาคม
2546)

4.2.6 กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มอบเกียรติบัตรแห่งภูมิปัญญาเกษตรกรไทยในฐานะ
เป็นผู้อนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสิ่งทอ ดีเด่น (22 กันยายน 2547)

4.2.7 องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ได้มอบเกียรติบัตรเพื่อเป็นเกียรติที่ท่านเป็น
บุคคลที่อุทิศตนเพื่อสังคมและเป็นพี่เลี้ยงของชาวเกาะยอ “คนดีศรีเกาะยอ” (1 สิงหาคม 2548)

4.2.8 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้มอบเกียรติบัตรในฐานะที่ได้รับการเชิดชูเกียรติ
เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 4 ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม เพื่อเป็นผู้สืบสาน สร้างสรรค์ และ
ทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษาอันเป็นเกียรติภูมิของแผ่นดิน (15 สิงหาคม 2548)

5. ความเป็นผู้มีผลงานดีเด่น

5.1 เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสมควรยกย่องเป็นแบบอย่างแก่บุคคล
ทั่วไป

5.2 เป็นบุคคลที่บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป อุทิศตน
และเสียสละถ่ายทอดความรู้การทอผ้าด้วยกี่กระตุกไว้หลายแห่ง มีความตั้งใจอย่างสูงในการถ่ายทอดวิชา
ความรู้ให้แก่ผู้เรียน และยังสามารถประดิษฐ์ลายผ้าต่าง ๆ ซึ่งสมควรแก่การยกย่อง

5.3 เป็นบุคคลที่มีผลงานทางวิชาการดีเด่นตลอดระยะเวลา 31 ปี นายกรีมได้ทุ่มเทเกี่ยวกับการ
การทอผ้าและได้สร้างผลงานดีเด่น ดังนี้

5.3.1 ผลงานเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

ได้แก่ เรื่อง การทอผ้า ผะเพร่ที่บ้านเชิงเขา อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส

เรื่อง การทอผ้า ผะเพร่ที่บ้านโคกเคียน อ.เมือง จ.นราธิวาส

เรื่อง การทอผ้า ผะเพร่ที่บ้านบางโกระ อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี

เรื่อง การทอผ้า ผะเพร่ที่ ค่ายเสนาณรงค์ จ.สงขลา

เรื่อง การทอผ้า ผะเพร่ที่ ศูนย์พัฒนาอาชีพศรีเกียรติพัฒนา

เรื่อง การทอผ้า ผะเพร่ที่ กลุ่มราชวัตร และกลุ่มร่มไทร ต.เกาะยอ จ.สงขลา

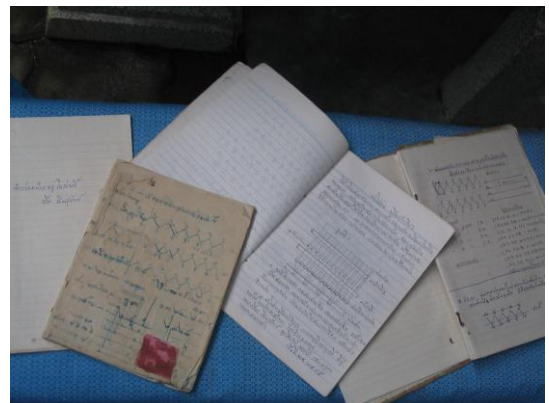
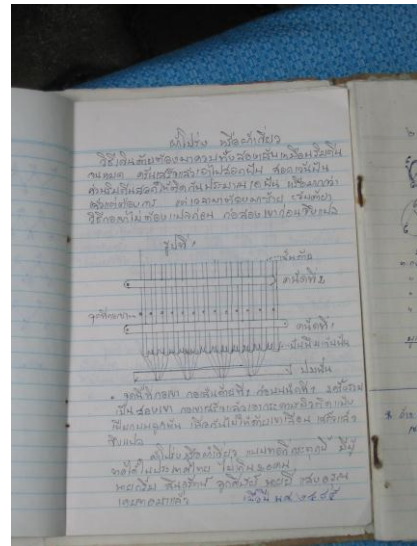
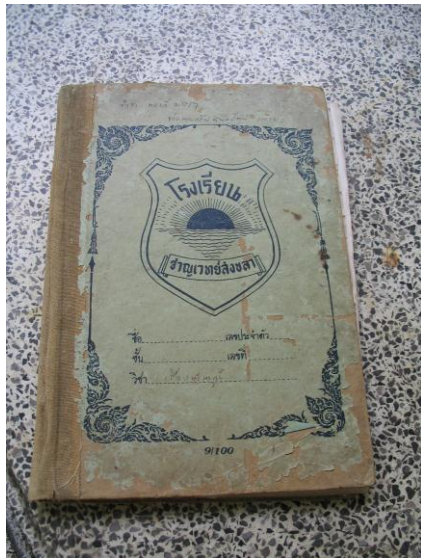
5.3.2 ผลงานที่ริเริ่มสร้างสรรค์

ลวดลายแปลก ๆ หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลายผกากรอง 8 ตะกอก ซึ่งได้รับรางวัล ชมเชยระดับประเทศ พ.ศ. 2546

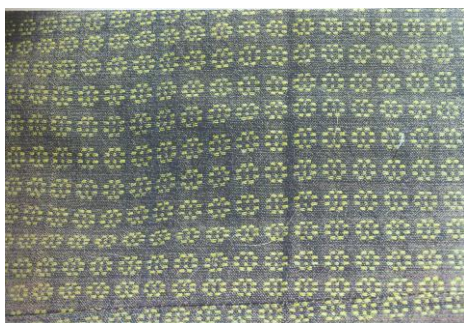
5.3.3 ผลงานที่ซึ่งเป็นที่ยอมรับในสังคม

คือ ผลงานการออกแบบลวดลายผ้าทอเกาะยอ เช่น ลายดอกผกากรอง ลายดอกรสสุคนธ์ ลายดอกพยอม ลายดอกกรัก ลายดอกกำแพง ลายดอกรสสุคนธ์ผสมลายลูกแก้ว เป็นต้น

ตัวอย่างตำราทอผ้าตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 - ปัจจุบัน

ตัวอย่างผลงานการออกแบบลวดลายผ้าทอเกาะยอ ตั้งแต่ปี 2518 เป็นต้นมา

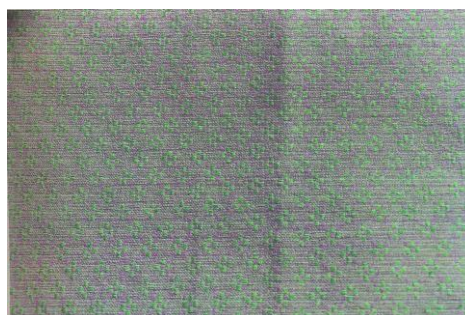
ผ้าทอยกดอกกลายดอกพิกุล 6 ตะกอ

ผ้าทอยกดอกกลายดอกกรสูคนธ์

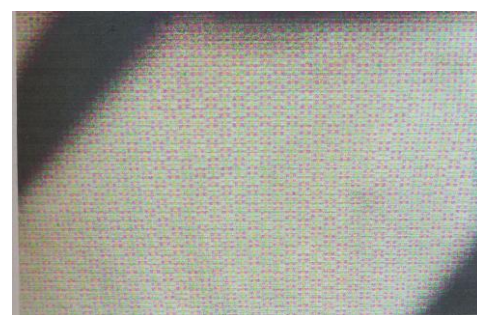
ผ้าทอยกดอกกลายดอกพกากรอง

ผ้าทอยกดอกกลายดอกพกากรองดอกเล็ก 6 ตะกอ

ผ้าทอยกดอกกลายดอกพกากรองดอกเล็ก

ผ้าทอยกดอกกลายดอกพยอม

ผ้าทอยกดอกกลายดอกพิกุล

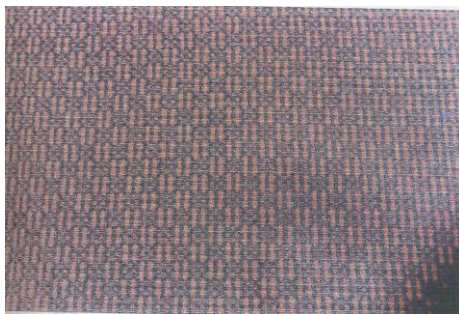
ผ้าทอยกดอกกลายดอกกรัก

ผ้าทอยกดอกลายดอกตาไก่ 6 ตะกอ

ผ้าทอยกดอกลายดอกพิกุล 4 ตะกอ

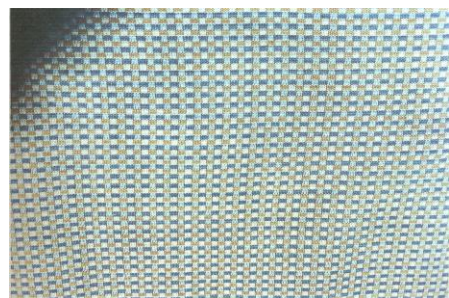
ผ้าทอยกดอกลายดอกราชวัตร

ผ้าทอยกดอกลายดอกลูกแก้ว 6 ตะกอ

ผ้าทอยกดอกลายดอกลูกแก้ว

ผ้าทอยกดอกลายดอกหูก 4 ตะกอ

ผ้าทอยกดอกลายดอกเกตุลั่น

กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จึงเห็นสมควรมอบปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปกรรม (แขนงออกแบบประยุกต์ศิลป์) แก่นายกรั่ม สินธุรัตน์ เพื่อเป็นเกียรติประวัติสืบไป